
Saknr: 2020/476-1
Saksbehandlar: Kathrin Jakobsen

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon		16.01.2020

Ny strategi for Nordsjøregionen – North Sea Region 2030 - høyring

Forslag til vedtak:

1. Vestland fylkeskommune støttar dei fire satsingsområda i strategien.
2. Vestland fylkeskommune tilrår at teksten under pkt. 3.2 endrast slik at den speglar den reelle utviklinga óg innafor utsleppsfri maritim transport, særleg innan elektrifisering av fartøy. Dette er ei stor satsing i Vestland fylke.
3. Vestland fylkeskommune tilrår at teksten under pkt 4.1. blir spissa og konkretisert. Hovudvekta må vere på korleis vi kan bruke medlemsregionane sine smart spesialiseringsstrategiar for å auke konkurransekrafta ved å kople bransjar og industriar på tvers av regionane.
4. Vestland fylkeskommune tilrår at det blir utarbeidd eit ekstra mål under pkt 4.2. om at det skal vere betre samsvar mellom tilbud og etterspurnad etter kompetanse for næringslivet i Nordsjøregionen som heilskap.
5. Vestland fylkeskommune tilrår at det blir utarbeidd eit ekstra mål under pkt. 4.4 om at regionale styresmakter skal setje krav til utsleppsreduksjon gjennom innovative offentlege innkjøp.
6. Vestland fylkeskommune vil peike på at reiseliv er ei viktig næring for Vestland fylke med eit stort utviklingspotensiale. Vestland fylkeskommune tilrår at reiseliv blir eit nytt punkt 4.5 under, satsingsområde 4 A smart North Sea Region for å framheve potensialet for smart, grøn vekst i denne næringa.
7. Vestland fylkeskommune tilrår at det blir utarbeidd eit sett med resultatindikatorar knytt til måla under dei fire satsingsområda

Samandrag

Nordsjøkommisjonen har sendt ut forslag til ny strategi for Nordsjøen, North Sea Region 2030, på høyring til alle sine medlemsregionar. Strategien konsentrerer seg om det som er samanfallande for medlemmane og det som er særlege for Nordsjøregionen. Vestland fylkeskommune har her høve til å gje innspel til prioriteringane i strategien slik at den mest mogleg reflekterer utfordringane i Vestland fylke. Strategien har fire satsingsområde med underpunkt og tilhøyrande målsettingar.

fylkesrådmann

fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen handskriven underskrift

Vedlegg

1 North Sea Strategy 2030

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vestland fylkeskommune er medlem i Nordsjøkommisjonen (NSC). NSC er ein politisk organisasjon som blei oppretta i 1989 som ein arena for regional rundt Nordsjøen for å samordne interesser, utveksle erfaringar og utvikle politikk. Organisasjonen er ein av seks europeiske kommisjonar under paraplyorganisasjonen «Conference for Peripheral and Maritime Regions» (CPMR). Medlemskap i CPMR og Nordsjøkommisjonen gir fylkeskommunar frå ikkje-medlemslandet Noreg, eit unikt handlingsrom og moglegheiter for å påverke den europeiske dagsorden.

Presidenten og to vise-presidentar styrer NSC saman med ein styringskomité (Executive Committee, ExCom). ExCom har ein representant frå kvart land som har medlemmar i organisasjonen. Marianne Chesak frå Rogaland har vore norsk medlem i styret dei siste år mens Andreas Lervik frå Østfold har vore ein av to vise-presidentar. Det overordna avgjerdsorganet er Årsmøtet som finn stad kvart år i juni i samband med Nordsjøkonferansen. Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon i Vestland fylkeskommune vil få ei meldingssak med orientering om sakar og vedtak etter kvart årsmøte i Nordsjøkommisjon.

Kommisjonen har fire tematiske arbeidsgrupper som jobbar med innsatsområde knytt til Nordsjøstrategien. Organisasjonen laga den gjeldande strategien i 2009 og den varer fram til 2020. Strategien vert operasjonalisert gjennom arbeid i dei tematiske gruppene. Gruppene arbeider med politikkutforming, prosjektutvikling og utveksling av kunnskap og er ein viktig politisk arena som også gir gode høve for fagleg samarbeid.

Nordsjøstrategien skal sikre at det politiske påverkingsarbeidet ovanfor EU sine avgjerdsorgan og nasjonale myndigheiter er forankra hjå medlemmane i organisasjonen. Den gir føringar på kva for problemstillingar som medlemsregionane skal samarbeide om. Nordsjøkommisjonen ønskjer òg å bruke strategien til å påverke utforminga av det nye Interreg Nordsjøprogrammet, som no er under utarbeiding. Prosjektmidlar frå Interreg Nordsjøprogrammet er hovudverktøyet vi har for å gjennomføre tiltaka og realisere måla i strategien.

Proessen for å lage ein ny strategi begynte i 2017. Nordsjøkommisjon etablerte ei arbeidsgruppe med eit utval av ekspertar frå medlemsorganisasjonar med oppdrag i å utvikle ein ny strategi for periode 2020-2030. Kunnskapsgrunnlaget for den nye strategien er utarbeidd internt i Nordsjøkommisjonen. Dei tematiske gruppene kor både Hordaland og Sogn og Fjordane har vore involvert med politisk og administrativ representasjon, har diskutert strategien og bidratt til formuleringar og innhald.

Ei spørjeundersøking om korleis den fyrste strategien har fungert for organisasjonen er sendt til alle medlemmane. Arbeidsgruppa har i tillegg analysert medlemmane sine regionale strategiar og satsingsområde. På grunnlag av dette har arbeidsgruppa laga eit framlegg til satsingsområde. Arbeidsgruppa presenterte framlegget for medlemmane på Årsmøtet i juni 2019. Dette blei samrøysta vedtatt. Dei fire satsingsområda skal leggjast til grunn for det transnasjonale samarbeidet mellom aktørar rundt Nordsjøen. Strategien peikar på utfordringar og moglegheiter under desse prioriterte områda.

Strategien er no ute på høyring blant medlemmane. ExCom inviterer alle medlemmane til å kome med innspel til strategien innan 6. mars 2020. Høyringsfråsegnen frå Vestland fylkeskommune vil bli omsett til engelsk før det blir oversendt til Nordsjøkommisjonen sitt sekretariat. Den endelege strategien vil bli presentert på Årsmøtet i juni 2020.

Hovudtrekk i strategien

Føremålet med "North Sea Region 2030" er å sikre at Nordsjøområdet styrkar sine konkurransefortrinn og vidareutviklar seg som ein berekraftig og attraktiv region for vekst i Europa. Strategien gjeld ikkje berre kystsoner i Nordsjøregionen, men følgjer det geografiske området til medlemsregionane. Den er difor relevant ikkje berre for kystsamfunn men òg for byar og urbane område og for distrikt og rurale område.

Det er viktig å merke seg at strategien konsentrerer seg om det som er samanfallande for medlemmane og det som er særlege for Nordsjøregionen. Gruppene vil i tillegg utvikle to-årlege

handlingsplanar knytt til føringar i strategien. Strategien er ikkje tenkt å vere heildekkjande, men peikar på desse fire viktige satsingsområda med eit utval av underpunkt:

1. Ein produktiv og berekraftig Nordsjø

Visjon: Ei berekraftig forvaltning av det marine og maritime:

- a. Mindre avfall og utslepp i Nordsjøen
- b. Marin arealplanlegging
- c. Berekraftig akvakultur og fiskeri
- d. Ein berekraftig blå økonomi

2. Ein klima-nøytral Nordsjøregion

Visjon: Ein klimatilpassingsdyktig og klima-nøytral region innan 2050

- a. Produksjon av meir fornybar energi
- b. Energieffektivisering i verksemdene, offentleg sektor og hjå innbygarane
- c. Auka bruk av CCUS løysingar
- d. Klimatilpassing

3. Ein Nordsjøregion med gode transportløysingar

Visjon: Fossilfrie, sikre og brukarvenlege mobilitetsløysingar for alle

- a. God tilgang til transportnettverk
- b. Reine transportløysingar og skipsfart
- c. Intelligente transportløysingar

4. Ein smartare Nordsjøregion

Visjon: Regionen skal vere leiande økonomisk og ta omsyn til demokratiske prosessar

- a. Økonomisk diversifisering for å skape gode arbeidsplassar
- b. Kompetanseheving og mobilitet for forskarar, studentar og tilsette
- c. Sirkulær økonomi
- d. Bruk av offentlege innkjøp til å stimulere ein økonomisk omstilling

Teksten går meir i djupna på kvart satsingsområde og tema. Underpunkta gir ei klårare retning for arbeidet som skal planleggjast, slik at arbeidsgruppene enkelt kan forme handlingsplanane og tiltak kvart anna år.

Innspel frå Vestland fylkeskommune

«North Sea Region 2030» presenterer, i store trekk, utfordringar som også er avdekkja i Vestland fylkeskommune. Fylkeskommunen har fått utarbeidd rapporten «Vestland - utfordringar for fylket og regionane» som blei handsama i fellesnemnda i juni 2019. Hovudutfordringane som er omtalt her er blant anna:

- klimaomstilling
- gode transportsamband og smart mobilitet
- grøn konkurransekraft
- digitalisering av samfunnet
- relevant kompetanse og kunnskap

Det vil difor vere mogleg for representantane i arbeidsgruppene å forankre aktivitetane i gruppene i strategi og plan i Vestland fylkeskommune som skal utarbeidast for ny fylkestingsperiode.

1. Ein produktiv og berekraftig Nordsjø

Det er verd å merke seg at det fyrste satsingsområdet handlar om sjølve Nordsjøen mens dei andre tre satsingsområde refererer til heile Nordsjøregionen. Problemstillingane knytt til forvaltninga av Nordsjøen, utanfor nære kystområde, er ei nasjonal oppgåve i Noreg. Fylkeskommunane har difor ikkje vedtakskompetanse for forvaltning av aktivitetar og planlegging av desse områda. Vestland fylkeskommune kan likevel nytte NSC til å påverke nasjonale styresmakter på områda som er viktige for Vestland fylke. At regionane kring Nordsjøen står samla er viktig for kunnskapsutveksling og koordinert handling. Samstundes er vasskvalitet ei viktig forvaltingsoppgåve for den nye fylkeskommunen og eit internasjonalt samarbeid med gode partnarar kan vere svært nyttig for oss. Næringsutvikling knytt til oppdrett og fiskeri, inkludert kompetanseutvikling er også særlege relevante tema.

2. Ein klima-nøytral Nordsjøregion

Tiltak under strategien vil sørge for at Vestland fylkeskommune bidreg til Norges klimamål. Klimanøytralitet for regionen innan 2050 er eit ambisiøst mål og fylkeskommunen er allereie i gang med gjennomføring av fleire av handlingspunkta under Nordsjøstrategien. Fordelen med at dette no ligg inne i strategien, er at lett kan finne gode partnerar i Nordsjøregionen som ynskjer å jobbe med dei same problemstillingane. Iverksetting av karbonfangst er eit tiltak som òg har vore eit nasjonalt ansvarsområde og krev store investeringar. NSC kan difor bidra best gjennom påverkingsarbeid for rammevilkår på dette feltet. Vi merkar at det er hovudsakleg løysingar innafor bioøkonomi som er diskutert under punktet 2.3 - carbon sinks.

3. Ein Nordsjøregion med gode transportløysingar

Strategien retter seg under 3.1 til TEN-T nettverket. Nettverket er avgrensa til EU sine medlemsland. Vestland ligg difor geografisk langt frå nedslagsfeltet til nettverket. Arbeidet i dette nettverket er difor meir relevant for norske fylke på Austlandet og Sørlandet. Arbeidet er like vel viktig for NSC og i neste ledd òg Vestland. I fyrste omgang vil det vere særleg relevant for Vestland å fokusere på andre punkt under satsingsområdet. Spesielt gjeld dette punktet om rein skipsfart og klimanøytral transport. Her har Vestland fylkeskommune mye å hente gjennom deling av kunnskap og kompetanse.

4. Ein smartare Nordsjøregion

Dette satsingsområdet er det mest krevjande. Det omtaler fleire viktige problemstillingar, men det sprikar for mykje til å gje ei forståing av kva vi kan oppnå saman og korleis. Omtala av «smart spesialisering» er uklår. Strategien refererer til fleire industriar med relevans for Vestland, men dei er berre lista opp og ikkje sett i kontekst. Alle regionar i EU er pålagt å ha ein smart spesialiseringsstrategi som skal stimulere til næringsutvikling basert på regionen sine fortrinn. For dei norske regionane er dette friviljug, men for å kunne delta i mange av samarbeidsplattformene i EU, er det ein fordel og nokre gongar eit krav å ha ein slik strategi. Vestland fylkeskommune må ta stilling til dette i arbeidet med ein regional næringsplan. For Nordsjøregionen bør det ikkje vere eit mål å utarbeide ein eigen smart spesialiserings-strategi for heile Nordsjøregionen, men å finne synergjar mellom strategiane til medlemsregionane.

Avsnittet om kompetanse er svært viktig for Vestland fylkeskommune og er i tråd med det samarbeidet som er iverksett mellom næringslivet, offentleg sektor og utdanningsinstitusjonane i Vestland fylke for å sikre at arbeidslivet får tilgang til rett kompetanse, både gjennom rekruttering av nyutdanna og vidareutvikling av kompetansen til dei som allereie er tilsett. Befolkningsprognosar viser at den største utfordringa for vårt fylke i åra framover, ikkje berre vil vere mangel på rett kompetanse, men òg mangel på arbeidskraft generelt. Meir utveksling mellom utdanningsinstitusjonane i Nordsjøregionen og større mobilitet av arbeidstakarar, kan vere eit viktig verkemiddel for å løyse desse utfordringane. Dette bør òg kome fram i målformuleringane.

Vi ser store moglegheiter for å trappe opp ei satsing på sirkulær økonomi. Dette er eit område kor vi òg kan finne gode partnerar i Nordsjøregionen med kunnskap og erfaring. For fylkeskommunen vil det vere naturleg å kople dette temaet opp mot offentlege innkjøp. Målformuleringane bør vise at regionale styresmakter aktivt tar i bruk innovative offentlege innkjøp for å bidra til reduserte klimagassutslepp.

Reiseliv er òg omtalt under pkt 4.1. Reiseliv og kulturaktivitetar har tidlegare vore eit stort interessefelt for medlemane, men har vore nedprioritert dei siste åra. For Vestland fylkeskommune utvikling av reiseliv og cruisenæringa store satsingsområde, kor det er behov for samarbeid om tema som grøn og berekraftig reiseliv og cruisetrafikk. Sentrale problemstillingar som er relevante er «over-turisme», sosial berekraft, berekraftig destinasjonsutvikling og synergjar i transportløysingar knytt til turisme. Vestland fylkeskommune ynsker difor å bruke NSC til utveksling og deling av erfaring og til prosjektutvikling for å få betre kunnskap om korleis vi kan løyse desse utfordringane.

Strategien har ingen resultatindikatorar for å måle kva vi oppnår. Det er utfordrande å detaljert måle resultat og effektar av tiltak knytt til strategien. Vestland fylkeskommune bør likevel be om at ein på overordna nivå vurderer kva indikatorar som kan illustrere i kva grad tiltaka verker og er kostnadseffektive.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for naturressursar, næringsutvikling og innovasjon er ansvarleg for administrasjon av Vestland fylkeskommune si deltaking i Nordsjøkommisjonen.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Det er mogleg å søkje om midlar frå Interreg Nordsjøprogrammet til å finansiere samarbeidsprosjekt knytt til strategien.

Klima: Klima er eit stort satsingsområde i strategien.

Folkehelse: Ikkje relevant

Regional planstrategi: Regional planstrategi skal definere behovet for nye planar og strategiar.

Konklusjon

Utkast til ny strategi for Nordsjøen, North Sea Region 2030, har fire satsingsområde som alle er viktige for Vestland. Det er behov for å peike på manglar i dokumentet knytt til utsleppsfri maritim transport, innovative offentlege innkjøp, kompetanseutvikling og reiseliv.